

Universitetsbiblioteket i Tromsø

Privatarkiv nr. 4

Lars Berg – Bokmanus og privatarkiv, 1920-1969

Om Lars Berg

Lars Kornelius Edvard Berg (født 16. mai 1901 på Kvaløya i daværende Hillesøy kommune, død 11. januar 1969 i hjembygda Buvik på Kvaløya i Tromsø) var en profilert forfatter og kulturpersonlighet. Han var sentral for opprettelsen av Hålogaland Teater og spilte også en rolle for opprettelsen av Universitetet i Tromsø. Av profesjon var han lærer; etter å ha fullført Tromsø Lærerskole i 1922 virket han en kort periode ved Bø i Vesterålen og Bjørke i Ørsta før han kom tilbake til Hillesøy-Sommarøy og Tromsøysund, hvor han var virksom i henholdsvis 1924-34 og 1940-67, i perioden etter krigen som skolestyrer. I annen halvdel av 1930-årene oppholdt han seg i Oslo, hvor han skrev flere av sine viktigste litterære verk. Under krigen var han motstandsmann i Tromsø inntil han ble fengslet i desember 1942 og etter hvert overført til Grini, hvor han satt til okkupasjonens slutt. Etter krigen arbeidet han aktivt for opprettelsen av Hålogaland Teater og skrev samtidig en rekke litterære verk.

Som forfatter er Lars Berg kjent for sine dristige erotiske skildringer, sin dialektfargede nynorsk og sin regionale forankring til Nord-Norge som kommer til uttrykk gjennom valg av sted og tema for romaner, skuespill og noveller. Han debuterte med *Men det var det ingen som visste* (1934); den første av i alt tolv publiserte romaner. Fire teaterstykker er kjent, og to av disse er hittil blitt oppført. Lars Berg skrev også en rekke noveller, de fleste i *Arbeidermagasinet*; pr. 2001 var 52 trykte noveller kjent. Novellesamlinga *Båten og mannen og andre noveller*, basert på hans utgivelser i *Arbeidermagasinet*, kom i 2001. Den posthume diktsamlinga *Steingaren framfor havet* ble utgitt samme år.

Litteratur: Nils Magne Knutsen i *Norsk Biografisk Leksikon*, bind I (1999), s. 250; Einride Berg, *Lars Berg: Ein bibliografi* (med et innledende essay av Linda Nesby, 2001); Jens Harald Eilertsen, *Teater utenfor folkeskikken: Nordnorsk teaterhistorie fra istid til 1971* (2004) og *Polare scener: nordnorsk teaterhistorie fra 1971-2000* (2005).

Om Privatarkiv nr. 4

Universitetsbiblioteket i Tromsø fikk overlevert et omfangsrikt arkivmateriale fra Lars Bergs sønn Einride Berg og enke Aud Berg i 1999. Arkivet inneholder både skjønnlitterære manus, avisartikler og korrespondanse. En del av Lars Bergs materiale fra før 1942 er gått tapt i forbindelse med at han ble arrestert for motstandsarbeid, men især hans virksomhet fra 1945 og framover er svært godt dokumentert.

Materialet ble ordnet i 69 arkivbokser og en arkivkatalog ble utarbeidet av Linda Nesby og Marit (etternavn?) i 2000. Merk at en rekke sentrale dokumenter ble tatt ut av ulike arkivbokser til bruk under en utstilling ved UB Tromsø i 2001. Disse er nå samlet i arkivboks 70. I arkivboks 71 finnes tilvekstmateriale mottatt i 2006, samt dokumenter som belyser historikken rundt UBs overtakelse og systematisering av materialet.

- Universitetsbibliotekar Per Pippin Aspaas, 27. sept. 2010

Privatarkiv nr. 4: Lars Berg

KONTRAKT

- 1. Familien til Lars Berg donerer hans etterlatte manuskripter og privatarkiv til Universitetsbiblioteket i Tromsø.**
- 2. Universitetsbiblioteket (UB) plikter seg til å holde arkivet samlet. UB skal også sørge for at arkivet blir ordnet og katalogisert.**
- 3. UB oppbevarer arkivet i et eget magasin som er sikret med tyveri- og brannalarm.**
- 4. Arkivet stilles til disposisjon for legitimert forskning. UB lager rutiner for utlån. Ved anvendelse av Lars Bergs private papirer og korrespondanse skal brukeren undertegne taushetserklæring.**
- 5. Lars Berg-arkivet er underlagt de lovregler som gjelder for personvern og opphavsrett til litterære arbeider.**
- 6. Den nære familien skal kunne bruke arkivet fritt.**

For familien til Lars Berg

For Universitetsbiblioteket i Tromsø

Tromsø, 10. September 1999

Lars Berg (1901-1969)

LARS BERG-ARKIVET - REGISTRATUR:

Utarbeidet av Linda Nesby og Marit.....

Arkivboks 1:

1. "Maria" – manuskriptfragment
2. "Maria" – manuskriptfragment
3. "Kvinna og vegen" – manuskript
4. "Maria" – manuskript
5. "Maria" – manuskript
6. "Maria" – manuskriptfragment
7. "Maria" – manuskript
8. "Maria" – manuskriptfragment

Arkivboks 2:

1. "Maria" – manuskriptfragment
2. "Maria" – manuskriptfragment
3. "Maria" – manuskriptfragment
4. "Maria" – manuskript
5. "Maria" – manuskriptfragment
6. "Maria" – manuskriptfragment
7. "Maria" – manuskriptfragment
8. "Maria" – manuskriptfragment
9. "Maria" – manuskriptfragment

Arkivboks 3:

1. "Men størst er kjærleiken" – manuskript
2. "Men størst er kjærleiken" – manuskript
3. "Maria" – manuskriptfragment
4. "Ha det godt, Maria" – manuskript
5. "Maria" – manuskriptfragment
6. "Maria" – manuskriptfragment
7. *Her er sedejord nok* – manuskript

Arkivboks 4:

1. *Her er sedejord nok* – manuskriptfragment
2. *Dei kallar det lagnad* – manuskript
3. *Kvinna og havet* – manuskriptfragment
4. *Du er den første kvinne* – manuskriptfragment

Arkivboks 5:

1. *Vi må ro i natt* – manuskript
2. *Vi må ro i natt* – manuskript
3. *Vi må ro i natt* – manuskript
4. *Vi må ro i natt* – manuskript

Arkivboks 6:

1. *Kvinna og havet* (1950)– manuskriptfragment
2. *Kvinna og havet* (1950) – manuskript
3. *Vi må ro i natt* (1951) – manuskript
4. *Vi må ro i natt* (1951) ff. – manuskript
5. *Vi må ro i natt* (1951) – manuskript

Arkivboks 7:

1. *Du har rett til å leve* (1965) – manuskriptfragment
2. *Du har rett til å leve* (1965) – manuskript
3. *Du har rett til å leve* (1965) – manuskript
4. *Du har rett til å leve* (1965) – manuskript

Arkivboks 8:

1. *Du har rett til å leve* (1965) – manuskriptfragment
2. *Du har rett til å leve* (1965) – manuskriptfragment
3. *Du har rett til å leve* (1965) – manuskriptfragment
4. Ukjent manus
5. *Du har rett til å leve* (1965) – disposisjon
6. *Du har rett til å leve* (1965) – usortert
7. *Du har rett til å leve* (1965) – manuskriptfragment

Arkivboks 9:

1. *Du har rett til å leve* (1965) – manuskript + div.
2. *Du har rett til å leve* (1965) – manuskriptfragmenter
3. *Du har rett til å leve* (1965) – manuskriptfragmenter
4. *Du skal svare V* – manuskriptfragment
5. *Du har rett til å leve* (1965) – manuskriptfragment

Arkivboks 10:

1. *Du har rett til å leve* (1965) – manuskriptfragment
2. *Du skal svare V* – manuskriptfragment
3. *Du har rett til å leve* (1965) – manuskriptfragment
4. *Fritt menneske* – manuskript

5. *Dei varme kjeldene* (1966) – manuskriptfragment

Arkivboks 11:

1. *Den lange vegen* (1967) – manuskriptfragment
2. *Den lange vegen* (1967) – manuskriptfragment
3. *Den lange vegen* (1967) – manuskriptfragment
4. *Dei varme kjeldene* (1966) – manuskriptfragment
5. *Den lange vegen* (1967) – manuskriptfragment

Arkivboks 12:

1. *Dei varme kjeldene* (1966) – manuskriptfragment
2. *Dei varme kjeldene* (1966) – manuskriptfragment
3. *Dei varme kjeldene* (1966) – manuskriptfragment
4. *Dei varme kjeldene* (1966) – manuskriptfragment
5. *Dei varme kjeldene* (1966) – manuskriptfragment
6. *Dei varme kjeldene* (1966) – manuskriptfragment

Arkivboks 13:

1. *Dei varme kjeldene* (1966) – manuskriptfragment
2. *Dei varme kjeldene* (1966) – manuskriptfragment
3. *Dei varme kjeldene* (1966) – manuskriptfragment
4. *Den lange vegen* (1967) – manuskript

Boks 14:

1. *Fritt menneske* (1968) – manuskriptfragment
2. *Fritt menneske* (1968) – manuskriptfragment
3. *Fritt menneske* (1968) – manuskriptfragment
4. *Dei varme kjeldene* (1966) – manuskriptfragment

Boks 15:

1. *Fritt menneske* (1968) – manuskriptfragment
2. *Dei varme kjeldene* (1966) – manuskriptfragment
3. *Den lange vegen* (1967) – manuskriptfragment
4. *Du har rett til å leve* (1965) – manuskriptfragment
5. *Du har rett til å leve* (1965) – manuskriptfragment
6. *Der er ingen dagen* - manuskriptfragment
7. *Du har rett til å leve* (1965) – manuskriptfragment

Boks 16:

1. *Du skal svare V* – manuskriptfragment

2. *Du har rett til å leve* (1965) – manuskriptfragment
3. *Du har rett til å leve* (1965) – manuskriptfragment
4. *Der er ingen dagen* - manuskriptfragment

Arkivboks 17:

1. Dikt
2. Dikt
3. Dikt
4. Dikt
5. ”Støa”
6. Dikt
7. Dikt
8. Dikt

Arkivboks 18:

1. *I det stille hus* (1968) – manuskriptfragment
2. *I det stille hus* (1968) - manuskriptfragment
3. *I det stille hus* (1968) - manuskriptfragment
4. *I det stille hus* (1968) – manuskriptfragment
5. *Vi vil og leve* (1950?) – manuskriptfragment

Arkivboks 19:

1. *Vi vil og leve* (1950?) – manuskriptfragment
2. *Vi vil og leve* (1950?) – manuskript
3. *I det stille hus* (1968) – manuskriptfragment

Arkivboks 20:

1. Prologer

Arkivboks 21:

1. Noveller
2. Noveller
3. Noveller

Arkivboks 22:

1. Noveller
2. Noveller
3. Noveller
4. Noveller

Arkivboks 23:

1. Noveller
2. Noveller
3. Noveller
4. Noveller

Arkivboks 24:

1. *Vi må ro i natt* – manuskriptfragment

Arkivboks 25:

1. Manuskriptblad – ukjent
2. *Fire søsken går ut* (1937) – manuskriptfragment
3. *Du har rett til å leve* – manuskriptfragment
4. *Du har rett til å leve* – manuskriptfragment
5. *Du har rett til å leve* – manuskriptfragment

Arkivboks 26:

1. Manuskriptfragment
2. Manuskriptfragment
3. Manuskriptfragment
4. Manuskriptfragment

Arkivboks 27:

1. Manuskriptfragment
2. Dikt
3. *Janna Bø* - manuskriptfragment
4. *Petter Dass* – manuskriptfragment
5. *Petter Dass* – manuskriptfragment
6. *Petter Dass* – manuskriptfragment

Arkivboks 28:

1. *Kvinna og havet* – manuskriptfragment
2. Foredrag og taler
3. *Asbjørn Selsbane* - notater
4. Div.; manuskriptfragment, spørsmål

Arkivboks 29:

1. Brev fra Lars Berg 1947-57 (1939)
2. Brev fra Lars Berg 1958, 59, 60
3. Brev fra Lars Berg 1961

4. Brev fra Lars Berg 1962
5. Brev fra Lars Berg 1963
6. Brev fra Lars Berg 1964
7. Brev fra Lars Berg 1965

Arkivboks 30:

1. Brev fra Lars Berg 1966
2. Brev fra Lars Berg 1967
3. Brev fra Lars Berg 1968
4. Brev fra Marie og Tore Hamsun
5. Brev til Marie og Tore Hamsun
6. Konsulentuttalelser

Arkivboks 31:

1. Korrespondanse; innkommende 1931-39
2. Korrespondanse; innkommende 1941-47
3. Korrespondanse; innkommende 1951-59
4. Korrespondanse; innkommende 1951-59

Arkivboks 32:

1. Korrespondanse; innkommende 1961-62
2. Korrespondanse; innkommende 1962-64
3. Korrespondanse; innkommende 1965
4. Korrespondanse; innkommende 1966
5. Korrespondanse; innkommende 1967-69

Arkivboks 33:

1. Korrespondanse; innkommende 1920-30 tall
2. Korrespondanse; innkommende 1970-tall
3. Korrespondanse; innkommende, udatert
4. Brev fra Ingjald Nissen

Arkivboks 34:

1. Korrespondanse; innkommende - målsaken
2. Korrespondanse; innkommende – målsaken
3. Div. korrespondanse -målsaken
4. Målfylkestinget – 1947
5. Div. om Hålogaland Teater

Arkivboks 35:

1. Div. om Hålogaland Teaterselskap
2. Div. om Hålogaland Teaterselskap
3. Avisutklipp angående Hålogaland Teaterselskap
4. Kvitteringer, regninger etc.
5. Div. om Hålogaland Teaterselskap
6. ”Amatørteatra sine hus- og scenetilhøve”

Arkivboks 36:

1. Foredrag i Piteå 1962
2. Div. om Hålogaland Teaterselskap
3. Div. om målsaken
4. Korrespondanse angående Hålogaland Teater
5. Div. om Hålogaland Teater
6. Avisutklipp angående målsaken

Arkivboks 37:

1. Div. om Den Norske Forfatterforening og Norske Dramatikeres Forbund
2. Div. om Den Norske Forfatterforening og Norske Dramatikeres Forbund
3. Div. om Tromsøysund Framhaldsskole
4. Div. om Tromsøysund Framhaldsskole

Arkivboks 38:

1. Div. om Tromsøysund Framhaldsskole
2. Div. om Hålogaland Teaterselskap
3. Div. om Hålogaland Teaterselskap
4. Div. om Hålogaland Teaterselskap
5. Div. om Hålogaland Teaterselskap

Arkivboks 39:

1. Avisutklipp om Hålogaland Teaterselskap
2. Div. om Hålogaland Teaterselskap
3. Div. om Hålogaland Teaterselskap
4. Div. om Hålogaland Teaterselskap
5. Div. om Hålogaland Teaterselskap

Arkivboks 40:

1. Div. småtrykk

Protokoller:

1. Hålogaland Teaterselskap
2. Noregs Mållag
3. Tromsø Teaterlag/Hålogaland Teaterselskap
4. Fagforening for norske forfattarar
5. Protokoll for Hålogaland Teater
6. Forhandlingsprotokoll for arbeidsutvalget "Konserthus i Tromsø" 22/10-1946
7. Dagboks notater, tre nedtegnelser, to datert 7/11-48 og 19/11-61
8. Regnskap i forbindelse med skoledrift (?)
9. Etableringsmøte i forbindelse med etableringen av Tromsøysund Framhaldsskole, Tromsdalen
10. Regnskap i forbindelse med skoledrift (?)

Arkivboks 41:

1. *Petter Dass* – manuskripter
2. *Petter Dass* – manuskript
3. *Petter Dass* – manuskript
4. *Petter Dass* – manuskript
5. *Petter Dass* – manuskript

Arkivboks 42:

1. *Petter Dass* – manuskriptfragmenter
2. *Petter Dass* – manuskriptfragmenter
3. *Petter Dass* – manuskriptfragmenter
4. *Petter Dass* – manuskriptfragmenter

Arkivboks 43:

1. *Petter Dass* – manuskript og stoff om Petter Dass
2. *Petter Dass* – manuskriptfragmenter
3. *Petter Dass* – manuskriptfragmenter
4. *Petter Dass* – manuskriptfragmenter
5. *Petter Dass* - manuskriptfragmenter

Arkivboks 44:

1. *Fire søsken går ut* – manuskriptfragment
2. *Fire søsken går ut* – manuskript
3. *Fire søsken går ut* – manuskriptfragmenter
4. *Fire søsken går ut* – manuskriptfragmenter

5. *Fire søsken går ut* – manuskriptfragmenter

Arkivboks 45:

1. *Maria* - manuskript
2. *Bedriftsjubileet* (skuespill) – manuskriptfragment
3. *Asbjørn Selsbane* (skuespill) – manuskriptfragment
4. *Tore Hund* – manuskriptfragment
5. *Havfolket går i hamn* – manuskript og notater

Arkivboks 46:

1. Prologer, dikt
2. Notater til litterære arbeider
3. *Steingaren framfor havet* – manuskript
4. Dikt
5. Taler, foredrag og lignende

Arkivboks 47:

1. Fra bøkene om Kjell Skarnes
2. Fra bøkene om Kjell Skarnes
3. Fra bøkene om Kjell Skarnes
4. Fra bøkene om Kjell Skarnes

Arkivboks 48:

1. Artikler av Lars Berg
2. Framlegg til skriftform i nynorsk for Troms fylke
3. Div. notater til litterære arbeider
4. Om Hålogaland Teaterselskap
5. Den Norske Forfatterforening
6. Brev, regninger og div.

Arkivboks 49:

Notatbøker, stilbok, svarteboka
Protokoll for Nordnorsk Kunstnerråd

Arkivboks 50:

1. Om Wium og sykehuset
2. Artikler, nekrologer
3. Kopier av korrespondanse omkring reisinga av teater- og konsertsal i Tromsø
4. Om Lars Berg, omtale i radio og lignende
5. Diverse

6. Om skole/adm./skolearbeid

Arkivboks 51: med innholdslistor

1. Foredrag om litteratur
2. Foredrag om målsaken
3. Taler til 1. mai/17. Mai/jul
4. Div. taler og foredrag
5. Prologer
6. Utkast til foredrag om smusslitteratur

Arkivboks 52:

1. Div. notater og manuskriptfragmenter
2. Div. notater og manuskriptfragmenter
3. Div. notater og manuskriptfragmenter
4. Div. notater og manuskriptfragmenter

Arkivboks 53:

1. *Vi må ro i natt* – manuskriptfragmenter
2. *Vi må ro i natt* – manuskriptfragmenter
3. *Kvinna og havet* – manuskriptfragmenter
4. *Du er den første kvinne* – manuskriptfragmenter
5. *Du er den første kvinne* – manuskriptfragmenter
6. *Her er sedejord nok* – manuskriptfragmenter

Arkivboks 54:

1. Manuskriptfragmenter – uidentifisert roman
2. Manuskriptfragmenter – uidentifisert roman
3. Manuskript – uidentifisert roman

Arkivboks 55:

1. Noveller - manuskriptfragmenter
2. Noveller – manuskriptfragmenter
3. Noveller – manuskriptfragmenter
4. Ibenhard Huva
5. Janna Bø

Arkivboks 56:

1. *Framfor elden* – manuskript (fra Grini)
2. *Framfor elden* – manuskriptfragmenter
3. Arbeid med skuespill

Arkivboks 57:

1. Arbeid med diverse skuespill
2. Arbeid med diverse skuespill
3. *Petter Dass* – manuskriptfragmenter
4. *Petter Dass* – manuskriptfragmenter
5. Brev om *Petter Dass* (svar på kritikk)

Arkivboks 58:

1. *Du har rett til å leve* – manuskriptfragmenter
2. *Du har rett til å leve* – manuskriptfragmenter
3. *Og landet tok til å leve* – manuskriptfragmenter
4. *Han som går først* – manuskriptfragmenter
5. *Han som går først* – manuskriptfragmenter

Arkivboks 59:

1. *Du har rett til å leve* – manuskriptfragmenter
2. *Du har rett til å leve* – manuskriptfragmenter
3. *Du har rett til å leve* – manuskriptfragmenter
4. *Du har rett til å leve* – manuskriptfragmenter

Arkivboks 60: dårlig papirkvalitet

1. Usorterte manuskriptfragmenter og notater
2. Usorterte manuskriptfragmenter og notater
3. Usorterte manuskriptfragmenter og notater
4. Usorterte manuskriptfragmenter og notater

Arkivboks 61: dårlig papirkvalitet

1. Usorterte manuskriptfragmenter og notater
2. Usorterte manuskriptfragmenter og notater
3. Usorterte manuskriptfragmenter og notater
4. Usorterte manuskriptfragmenter og notater

Arkivboks 62:

1. Usorterte manuskriptfragmenter og notater
2. Usorterte manuskriptfragmenter og notater
3. Usorterte manuskriptfragmenter og notater
4. Usorterte manuskriptfragmenter og notater
5. Usorterte manuskriptfragmenter og notater

Arkivboks 63:

1. Usorterte manuskriptfragmenter og notater
2. Usorterte manuskriptfragmenter og notater
3. Usorterte manuskriptfragmenter og notater
4. Usorterte manuskriptfragmenter og notater
5. Usorterte manuskriptfragmenter og notater

Arkivboks 64:

1. Usorterte manuskriptfragmenter og notater
2. Usorterte manuskriptfragmenter og notater
3. Usorterte manuskriptfragmenter og notater
4. Usorterte manuskriptfragmenter og notater
5. Usorterte manuskriptfragmenter og notater

Arkivboks 65:

1. Fra bøkene om Kjell Skarnes
2. Fra bøkene om Kjell Skarnes
3. Fra bøkene om Kjell Skarnes
4. Fra bøkene om Kjell Skarnes

Arkivboks 66:

1. Fra bøkene om Kjell Skarnes
2. Fra bøkene om Kjell Skarnes
3. Fra bøkene om Kjell Skarnes
4. Fra bøkene om Kjell Skarnes

Arkivboks 67:

1. *Fire søsken går ut* – manuskriptfragmenter
2. *Fire søsken går ut* – manuskriptfragmenter
3. *Fire søsken går ut* – manuskriptfragmenter

Arkivboks 68:

1. *Dei varme kjeldene* – manuskriptfragmenter
2. Fra Thure-bøkene
3. Fra Thure-bøkene

Arkivboks 69:

1. Fra Thure-bøkene
2. Fra Thure-bøkene
3. Fra Thure-bøkene

4. Fra Thure-bøkene

Arkivboks 70:

Materiale brukt under Lars Berg-utstillinga ved UB Tromsø, 16. mai – 8. sept. 2001. Dette materialet ble tatt ut av ulike arkivbokser i forbindelse med utstillingsarbeidet, men er siden ikke blitt lagt tilbake igjen. For å unngå feilarkivering ble det i 2010 besluttet å opprette en egen arkivboks for disse dokumentene.

– *Per Pippin Aspaas, sept. 2010*

Arkivboks 71:

1. Korrespondanse i forbindelse med UBs overtakelse og systematisering av materialet
2. Tilvekst: To brev fra Lars Berg til Rolv Thesen, dat. 1933 og 1954, oversendt UB Tromsø fra UB Bergen i november 2006